

Foto: Øystein Paulsen

Status og råd

Lysing i Nordsjøen og Skagerrak/Kattegat er forvaltet som del av den "nordlige" lysingbestanden, som dekker områdene fra nord for Biscayabukten, vest for Irland, hele Nordsjøen og Skagerrak. Lysing langs norskekysten nord for 62° er ikke del av dette forvaltningsområdet.

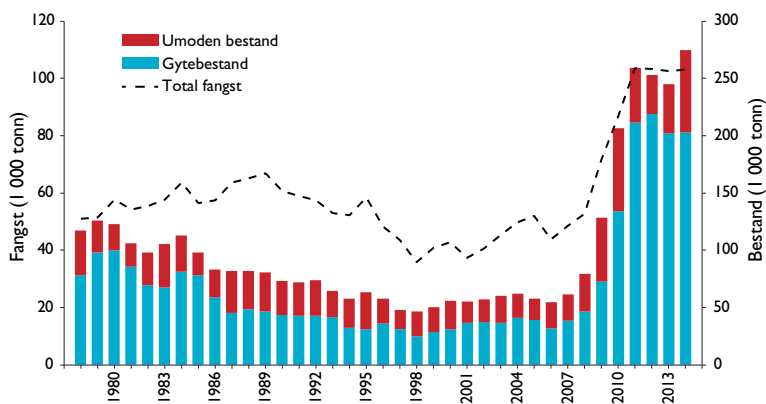
Totale fangster av nordlig lysing i 2015 er estimert til 105 900 tonn (95 000 tonn landet, 10 900 tonn utkast). Anbefalt kvote fra ICES, basert på en MSY-tilnærming, var 90 849 tonn i 2015. For 2017 anbefaler ICES at fangstene ikke skal overstige 123 777 tonn (eller 111 865 tonn landet fisk), som er 13 % større landet kvote enn i 2015. Gytebestanden er ventet å bli 287 717 tonn i 2018 i henhold til 2017-kvoten og en fiskedødelighet på 0,28. Rekrutteringen har vært lav i perioden 2009 til 2011, og ser nå ut til å være litt i underkant av 300 millioner individer.

Fiskeri

Prognosen for den norske totalfangsten av lysing i 2016 var på ca. 6 865 tonn, som er 1 614 tonn mer enn året før. Siden 2002 har fangstene stadig økt og er nå ca. sjudoblet.

Historisk sett blir mer enn 60 % av den årlige lysingfangsten gjort med settegarn og bunntål, mens resten blir fisket med rekestrål og udefinert garn. Siden 2010 er andelen av fangst fra bunntålfiskeriet nesten sjudoblet, spesielt i Nordsjøen, der fangstene med bunntål utgjorde mer enn 86 % av totalfangsten i 2016. I Nordsjøen har totalfangst av lysing økt fra ca. 1 060 tonn i 2010 til 6 000 tonn i 2016.

Langs kysten av Møre og Romsdal er lysing fisket med garn, og de siste årene også med bunntål. Det er tatt mellom 400 og 700 tonn fisk årlig siden 2004, men fangstene har økt de siste årene til over 850 tonn. Norsk fangst av lysing i Skagerrak er forholdsvis liten og har vært under 100 tonn siden 2009.

Bestand og fangst av "nordlig" lysing.

Stock size and total catch of "northern" hake.

Lysing – *Merluccius merluccius* – Hake

Andre navn: Svartkjefte eller kolkjefte

Familie: Merlucciidae (lysingfamilien)

Maks størrelse: 140 cm og 13,3 kg

Levetid: 12 år

Gyteområde: Vest for England og Frankrike langs 200 m dybdekote, på sokkelen vest for Irland, nordlige delen av Nordsjøen innenfor 200 m dybdekote, utenfor Møre og Romsdal og i flere norske fjorder

Føde: Fisk og krepsdyr

Nøkkeltall:

KVOTERÅD 2017: 119 765 tonn (hele nordlige bestand)

KVOTE 2016: Ingen norsk kvote

NORSK FANGST 2016 (prognose): 6000 tonn (Nordsjøen), 865 tonn (nord for 62°N)

NORSK FANGSTVERDI 2016 (prognose): 61,7 mill. kroner (Nordsjøen og Skagerrak), 9,1 mill. kroner (nord for 62°N)

Fakta om bestanden:

Utbredelsen av lysing strekker seg fra Mauritania (Nord-Afrika) nordover til Island og østover til Nord-Norge, og inkluderer Middelhavet og Nordsjøen. Lysing er en bunnfisk som på dagtid oppholder seg på dybder mellom 30 og 600 meter, men kan også ha en døgnvandringsadferd og svømme opp i vannsøylen om natten for å beite. Lysing er stort sett en predator på forskjellige pelagiske fiskearter (makrell, øyepål, sild og kolmule) og krepsdyr (reker og krill). Analyser av mageinnhold har vist at lysing også spiser lysing, men graden av kannibalisme er avhengig av område og størrelse. Genetiske analyser viser at lysing i Nordsjøen er forskjellig fra fisk nord for 62°N og Skagerrak/Kattegat, og varierer til en viss grad fra lysing vest for Skottland og Biscayabukten. Mens lysing langs den spanske nordkysten og i Biscayabukten gyter hele året (hovedsakelig fra januar til juni), gyter lysing i Nordsjøen og utenfor Møre og Romsdal med stor sannsynlighet mellom juni og oktober. Det siste tiåret er det observert en økning i tettheten av lysing i nordlige Nordsjøen, spesielt i sommer- og høstmånedene. Dette skyldes en forflytting av stor og moden lysing inn i disse områdene for å gyte. Aldersbestemming av lysing er vanskelig på grunn av blant annet falske årssoner assosiert med forandringer i miljøet og utydelig otolithkjerner, og merkeforsøk med gjenfangster har vist at lysing vokser mye raskere enn tidligere antatt. Med sitt hvite og faste kjøtt er lysing en ettertraktet matfisk, spesielt i Europa, der Spania har den største markedsandelen foran Portugal, Frankrike og Italia.

Kontaktperson: Arved Staby | arved.staby@imr.no